

Po slovesnem obredu je bil odhod k skupnemu obedu za 82 oseb, pri kojem so se vrstile razne napitnice. Šolarji so imeli posebno veselico, bili so pogoščeni z jedjo in pijačo. Počastili so svečanost s svojim prihodom g. dr. Turner iz Dunaja, g. profesor dr. K. Glaser, g. profesor dr. J. Bezjak in g. Ivan Mikložič; zastopano je bilo učitelstvo iz Lehna, Lembaha, Sv. Lovrenca, Puščave, Selnice in Svičine. Vsi šolarji in gosti so dobili v spomin čedno sliko nove štirirazredne šole v Rušah.

Gospodarske stvari.

Pravila kmetijskega društva v Dobropoljah,

(registrovane zadruga z omejeno zavezo.)

I. Tvrška, sedež in namen zadruga.

§ 1. Tvrška se glasi: »Kmetijsko društvo v Dobropoljah, registrovana zadruga z omejeno zavezo«. Zadruga ima svoj sedež v Dobropoljah. § 2. Zadruga ima namen, zboljšati razmere svojih udov v npravnem in gmotnem oziru s tem: a) da oskrbuje svojim udom po najnižjih cenah gospodarske potrebščine vsake vrste, zlasti živino, krmo, umetni gnoj, semena, kmetijske stroje itd. b) da kmetijske pridelke, zlasti tudi živino po naročilu svojih udov taistim kolikor mogoče ugodno vnovčuje (v denar spravlja); c) da snuje naprave in naredbe v povzdigo kmetijstva svojih udov in v svrhu ugodnega razpečanja kmetijskih pridelkov svojih združnikov.

II. Članstvo.

§ 3. Kdor hoče pristopiti društvu, mora se oglašiti pri načelnstvu, ki pristop dovoljuje ali odreka, brez navedbe razlogov. Pristopiti zamorejo le osebe, ki se morejo vezati s pogodbami in ki prebivajo v sosednjih občinah Videm, Podgora, Kompolje, Struge in Turjak (v političnem okraju Kočevskem). Članstvo se pa zadobi šele s podpisom pismene pristopnice in vplačilom pristopnine in desetega dela opravnega deleža.

§ 4. Članstvo preneha: 1. S prostovoljnim izstopom člana. Kdor hoče izstopiti, mora svoj delež vsaj do konca meseca oktobra pismeno pri načelniku odpovedati. Izstop pa velja šele s potekom tistega leta. Odpovedani in vplačani delež (v tistem znesku, ki ga kaže zadnja bilanca) se izplača izstopivšemu članu eno leto po preteku tistega leta, v katerem se je izstop izvršil. 2. S smrtjo člana. Vendar so dediči zavezani nadaljevati združništvo do preteka tistega leta, v katerem se je smrt pripetila. 3. Po izobčenju. Načelnstvo sme člane izobčiti, ki ne spolnujejo svojih združniških doznostij ali pa škodujejo dobremu imenu ali kreditu društva.

Izobčenje mora načelnik izobčenemu z naznanilom vzrokov takoj pismeno naznaniti. Izobčenj ima pravico zoper izobčenje v osmih dnéh od dné dostavljenega pismenega obvestila pritožiti se na društveno razsodišče, ki o tem konečno razsoja. Nasledki izobčenja imajo nastopiti z dném zadevnega sklepa načelnstva. A sklep se izvrši šele, ko postane pravomočen.

Delež izobčenega člana je izplačati kakor ad 1. § 5. Vsak član vplača takoj s pristopom vstopnino v znesku 1 gld. in deseti del opravnega deleža. Ostanek deleža mora vplačati po pismenem nalogu načelnstva. Vsakemu članu pa je na prosto voljo dano, takoj celi delež vplačati. Vsak član sme samo eden delež imeti. Zaveza združnikov je omejena v smislu III. poglavja zak. 9. aprila 1873, d. z. št. 70.

III. Zadržni zaklad.

§ 6. Zadržni zaklad se snuje: 1. iz opravnih deležev; 2. iz združnih izposojil; 3. iz rezervnega zaklada;

4. iz posebnih rezerv; 5. iz vpisnin in drugih pristojbin.

§ 7. Opravilni deleži. — Opravilni delež iznaša 100 gld. avstr. veljave. Zadruga ima na opravilni delež zastavno pravico za svoje terjatve proti združniku; ta pravica velja tudi proti vsem drugim upnikom in proti konkurzni masi dolžnika.

§ 8. Zadržna izposojila. — Načelnstvo je opravičeno, primanjkujoča denarna sredstva v imenu zadruga omisliti si sè združnim kreditom potom posojila. V to svrhu je opravičeno, v imenu zadruga pristopiti kaki posojilnici, zlasti oni v Dobropoljah.

§ 9. Rezervni zaklad. — Rezervni zaklad ima služiti v pokritje izvenrednih izgub, ki se ne morejo pobotati iz opravnega dohodka tekočega leta. Rezervni zaklad se snuje: 1. iz vstopnin; 2. iz tistega dela čistega dobička, ki je po bilanci (§ 13.) v to določen. Snovanje rezervnega zaklada se toliko časa nadaljuje, da iznaša 50% (polovico) vsote vpisanih opravnih deležev. Če se rezervni zaklad vsled izgub zmanjša pod zgorajšnjo najvišjo mero, se snovanje po istih določilih zopet prične in nadaljuje toliko časa, da doseže zaklad zopet določeno najvišjo mero.

§ 10. Posebne rezerve. — Če je rezervni zaklad dosegel v § 9 določeno najvišjo mero, osnuje načelnstvo iz v § 9 navedenih prispevkov posebne rezerve. Take posebne rezerve se zamorejo osnovati v pokritje izgub, za združne stavbe, za obėekoristne. Obėni zbor ima pravico, dati načelnstvu gledé snovanja takih posebnih zakladov direktive, na katere je načelnstvo potem vezano.

§ 11. Vpisnine in druge pristojbine. — K vpisninam pripadajo v prvi vrsti vstopnine (§ 5). Druge vpisnine in pristojbine sme določiti načelnstvo za posamezna združna opravila, ki se tičejo le posameznih združnikov. Vstopnine imajo v prvi vrsti služiti v pokritje ustanovnih stroškov; šele potem se stekajo v rezervo. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 20. julija v Oplotnici, Vitanju, Arvežu, pri Sv. Marjeti ob Pesnici in pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Dne 21. julija v Bučah. Dne 22. julija v Slivnici pri Celju, v Ivniku, pri Sv. Magdaleni v Mariboru (tudi za konje), v Vildonu in pri Sv. Mohorju pri Rogatecu.

Dopisi.

Iz Celja. (Volitve za okrajni zastop — c. k. namestnik). Dne 13. julija je volilo 91 volilcev velikoposestnikov v okrajni zastop celjski 10 zastopnikov. Prišlo jih je 47, samih vrlih Slovencev. V volilni komisiji so bili gospodje vitez plem. Berks, kanonik dr. Gregorec in dr. Dečko. Po oddanih glasih je predsednik se ve slovenski proglasil, da so bili naslednji gospodje enoglasno izvoljeni: vitez pl. Berks, opat Ogradi, dr. Serbec, Jakob Janič, Peter Majdič, dr. Hrašovec, Franc Fridrih, dr. Dečko, Jož. Širca, Franc Stožir. S tem je slovenska večina celjskemu okrajnemu zastopu zopet zagotovljena, bržeas za vselej. Kajti Slovenci so imeli 47 glasov, in ko bi se trije prišli, ki so opravičeno bili zadržani, 50 glasov, vsakako pa nadpolovično ali »absolutno« večino. Ko so to naši nasprotniki, skoro sama slovanstvu izneverjena slovenska kri, opazili, preplašilo jih je toliko, da so se mahoma poskrili. Niti eden ni prišel volit. Tako priznavajo svoj popolni poraz, neizprosni polom in skrajno onemoglost. Nekoji nemčurski generali so sicer bezgali še enkrat simotamo po okrajih, pa ni bilo najti vojakov t. j. nekdanjih »avstastih« Slovencev, ki

bi se dali strahovati, podmitati in za nos voditi. Res, časten napredek Slovencev in lep uspeh njihovih modrih voditeljev. Zmago slovensko je naznanjalo gromenje topičev z Miklavškega hriba mestu in okolici. — Nemčurski listi so poročali tako, kakor bi c. k. namestik Bacquehem nedavno bil obiskal najpoprej in samo le celjskega župana, teater, šole itd. To pa ni čista resnica. Marveč c. k. namestnik je obiskal najpoprej preč. g. opata Ogradi-ja, si z njim ogledoval obnovljeno farno cerkev in ponižno klečé molil sv. Rešnjé Telo. Zatem še le je obiskoval druge osebe, zavode itd. Sploh pa celjskim liberalcem njihova nespametna mržnja na preč. g. opata ne pomaga nič. Vse, kar je v Celju bolj uglednega, dostojnega in modro razsodnega, visoko čišla in spoštuje značajnost in neumorno delavnost opatovo. V dokaz naj navajamo sijajne častitke, njemu došle dne 13. julija, ko je obhajal svojo šestdesetletnico. Sicer pa je umevno, da je za dalje časa nemogoče ljudi v resen poštev jemati, kateri namesto da bi po lepem zgledu dunajskega župana se udeležili doma sv. Telovske procesije, med hribolazce zbegnejo in pri Sv. Joštu na Kozjaku ob času službe božje v goši čepijo in gnjate obirajo, kakor ve od ondot nekdo poročati, ki je vse sam videl. Taki ljudje delajo sami sebe pred kristjani nemogoče. Pametni ljudje se jih morajo čedalje več — ogibati.

Iz Maribora. (Šolsko vprašanje.) »Tudi najunetejši prijatelj sedanje ljudske šole mora priznati, da učni uspehi niso v nikakem razmerju z uspehi, kateri so se od te šole pričakovali, da so primeroma malenkostni. Zlasti učni uspehi na jednorazrednih in dvorazrednih šolah so neznatni. Kar se je šolar naučil v šoli, to pozabi, kakor hitro zapusti šolsko klop. Povprek znajo tisti, ki so zvršili štirirazredno ljudsko šolo, jedva zadosno pisati in čitati, obiskovalci dvorazrednic in jednorazrednic pa pozabijo navadno tudi še to. Celó v tistih dveh kronovinah, kjer je prebivalstvo — povprek sojeno — najbolj izobraženo, celo na Češkem in v Šleziji, se primeri pogostoma, da novaki, ko pridejo k vojakom, ne znajo niti svojega imena zapisati in ne znajo čitati, dasi so precej dolgo trgali hlače po šolskih klopek.« — Tako piše v št. 158. »Slov. Narod«, v katerem pišejo te dni nekateri južnoštajarski učitelji zoper naš list. Mi se nikdar ne bi upali tako obsoditi sedanje šole. Ta sodba se nam zdi preostra. Mi ne napadamo šole kot šole, nikakor ne zaslužimo očitanja, da hočemo »spodkopavati učiteljem ugled pri kmetskem ljudstvu« (»Sl. Narod« št. 159), ampak mi želimo samo to, naj se sedanja ljudskošolska postava spremeni, da bodo naše šole verske in narodne ter koristne našemu kmečkemu ljudstvu. Za zgorejšnjo nezasluženo zausnico se naj gg. učitelji zahvalijo »Slov. Narodu«! Slovensko ljudstvo, ti pa vedno spoštuj vse vrle krščanske učitelje!

Iz kozjanske okolice. (Čast, komur čast!) Občinski odbor trga Pilštanj je imenoval velečastitega gospoda dekana na Vidmu, Henrika Verka, bivšega kaplana in pozneje župnika pilštanskega, v javni svoji seji dne 12. julija 1896 svojim častnim občanom. Lepo izdelano diplomó mu je izročil gospod župan Supančič, gospod Poznič, obč. svetovalec, in odbornik č. g. M. Tomazič v ponedeljek, dne 13. julija. Prav je tako! Ljudstvo bodi hvaležno svojim skrbnim, za blagor časni in večni unetim dušnim pastirjem!

Iz Vojnika. (Vreme; letina; cerkev.) Strah je kmeta, kadar vidi na nebu tiste znane svinčene, rumenkasto obrobjene, bobneče oblake po leti, posebno, ako letina kaže lepo. Našo okolico je Bog obvaroval letos dosedaj še »ledenega biča« in upamo tudi še z naprej. Od nekdanj že imamo službo božjo vsak poletenski petek pri Devici Mariji na Gori za odvrnjenje

hudega vremena, pa tudi skoraj nikdar ne potolče toča popolnoma in po celi župniji, dasi leži župnija tik znane tira, koder toča rada zavije: južno Kozjaka, vitanjskih in konjskih gor. Pretekli teden pa smo imeli silni naliv. Oblak se je kar izlil in voda je stala čez polja. Po strminah udiral se je plaz in mnogo škode pouzročil. V sosedni župniji naletavala je malo toča, pa škode ni ravno povzročila. — Letos vsa letina kaže dobro, samo da je žito, posebno rž, malo prevodeno in se bode gotovo stisnilo, predno dozori popolnoma. Zori pa počasi, ker ni dosti solnca. Sadje je polno, grozdja obilo. Krme pa ne bode toliko, kakor smo upali v spomladi. — Župna cerkev pridno rase; da bi le še več dežja — srebernega — bilo! Prejšnja cerkev je bila sezidana z obdelanim, izklesanim kamenjem, najbrž od kakega tempelja: kar tudi ustno poročilo pripoveduje. Še v temeljnem zidu se najdejo skale z vsakovrstnimi podobami — največ živino. Božja služba vrši se zdaj v podružnicah in v bližnji hiralnici; večkrat tudi pri Sv. Tomažu.

Iz Slov. goric. (Terstenjakova slavnost.) Ta slavnost se namerava prirediti v nedeljo, dne 6. septembra 1896, če ne bode posebnih zaprek. Izrazila se je želja, da bi se slavnost vršila dne 8. sept. Ta dan se ni mogel izbrati, ker nikakor ne ugaja Ljutomeržanom. Dne 6. sept. bi bila v cerkvi pri Sv. Juriju slovesna božja služba s pridigo; pela bi se Mikložičeva maša; opoldne bil bi skupen obed za goste. Popoldne po večernicah skupen odhod v Kraljevo, slavnostni govor, odkritje plošče na rojstni hiši, petje, prosta zabava. Ako ugaja izbrani dan, naznanil se bode natančen program, sestavil odbor. Dr. Jurtela.

Iz Gornje Radgone. (Izjava in preklic.) Z ozirom na dopis z dne 5. marcija 1896 v števil. 10. »Slov. Gospodarja« obžaluje uredništvo »Slov. Gospodarja«, da so bili v tem dopisu, zadevajočim volitve v okrajni zastop gornjeradgonski, s priobčenjem neresničnih vestij žaljeni sledeči možje in posestniki, deloma tudi občinski predstojniki, namreč: gg. Franc Vaupotič, posestnik pri Sv. Juriju na Ščavnici; Valentin Matjašič, obč. predstojnik v Galušaku; Jurij Knez, obč. predstojnik v Dragotincih; Franc Topolnik, obč. predstojnik v Kraljevcih; Franc Sorko, obč. predstojnik v Graboňu; Matija Ploj, obč. predstojnik v Lastomercih; Franc Ciproš, posestnik v Kraljevcih; Anton Irgolič, posestnik v Ibigovcih; Jakob Kreft, posestnik v Graboňu, na svoji časti in svojem poštenju. Uredništvo prekličé s tem vse neosnovane napade na te može ter javi ta preklic v to srho, da omenjenim možem dá potrebno zadoščenje. — Istina pa ostane, da ti može niso volili v okrajni zastop kandidatov, od slovenske narodne stranke priporočenih.

Iz Griž pri Celju. (»Delavec« bogotajec.) Kdor še ne verjame, da je »Delavec« sovražnik sv. vere in da taji Boga, se lahko prepriča iz njega zadnje številke. V nadaljajočem spisu »Kristus in socijalna demokracija« piše tako-le: »Da se ne postavimo na stališče krščanske vere je nadalje uzrok to, ker smo mi stranka, katera stavi svoje nazore samo na temelj spoznanja, v kojem ni nikacega dvoma, da je pravo. Dandanes se pa ne da več za gotovo določiti ali so čudeži, koje je baje Kristus delal, v resnici se zgodili ali ne. Tem čudežem lahko človek verjame, pa tudi ne verjame, Nikdo nima pravice, da bi ga silil k tej veri. Saj je Kristus sam svaril pred krivimi preroki, kateri bodo čudeže delali, pa se jim zavoljo tega še ne sme verjeti!« Po »Delavčevem« modrovanju je torej Kristus »baje« čudeže delal. Dvomiti ali je Kristus čudeže delal ali ne, se pravi dvomiti ali je Kristus vsemogočni Bog ali ne. V potrjenje svojih naukov in svoje božje natore se

je Kristus sam sklicaval na svoje čudeže. V evangelju sv. Janeza beremo: »Dela, katera jaz delam v imenu svojega Očeta, pričajo o meni«. In nadalje: »Vi rečete: Preklinjaš, ker sem rekel: Sin božji sem. Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verjemite. Ako jih pa delam, in ako meni nečete verjeti, verjemite delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni, in jaz v Očetu«. Temeljni čudež verjetnosti naše sv. vere je čudež vstajenja Kristusovega. Če pa se dandanes, kakor uči »Delavec«, ne da več za golovo določiti, da se je ta čudež Kristusov v resnici zgodil, potem je po nauku samega sv. apostelja Pavla »prazna naša vera«. Kakor pa »Delavec« predrzno zanika resničnost Kristusovih čudežev, tako ošabno si prisvaja popolno resničnost in verjetnost za svoje blodnje in sanjarije, ko piše: »Mi smo stranka, ktera stavi svoje nazore samo na temelj spoznanja, o kojem ni nikacega dvoma, da je prav.« Torej nad Kristusovimi čudeži in nauki mora »Delavec« dvomiti, spoznanje njegove stranke je pa »baje« tako »pravo«, da ni o njega resničnosti »nikacega dvoma«. S tem stavi »Delavec« nauke socijalne demokracije nad nauke Kristusove, stavi sebe nad Kristusa — nad Boga. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Danes se snidejo naši in ogerski ministri, da med seboj doženejo pogodbo z Ogersko. Šlo bo težko, kajti Madjari nič nočejo prijenjati. — Krščanski mestni zastop dunajski dobro gospodari. Znižal je plačo županu, podžupanoma in mestnim svetovalcem za 45 tisoč gl. na leto in ustanovi v kratkem mestno banko. — V nedeljo je kacijh 300 liberalcev, večinoma židov, šlo v Budapešto na razstavo. Naj se ne vrnejo več, kličejo vsi kristjani! — Dunajski polk »Deutschmeister« praznuje septembra 200letnico. — V mestu Floridsdorfu, kjer so do sedaj vladali liberalci, so zmagali združeni kristjani pri obč. volitvah v 3. in 2. razredu.

Češko. V Pragi je v nedeljo zborovalo češko katoliško društvo, ki se vedno bolj širi. — V praški okolici je nemški »šulverein« opustil tri svoje šole, ker so v nje zahajali sami češki otroci. Naj to tudi pri nas stori!

Štajarsko. Protisemit Feichtinger v Gradcu je obsojen na mesec dnij ječe, dr. Starkl in njegova tovariša pa na teden dnij. S tem je obrtna stranka pokopana, krščansko-socijalna stranka pa se krepi; le nam Slovencem naj bode tudi pravična! — V Gradcu se je ustanovil volilni odbor nemških nacionancev; glava mu je mladi dr. Neckermann.

Koroško. Č. g. J. Rozman, dobro znan v slov. graškem okraju, pride za kaplana k mestni fari v Celovec. — Katol. politično in gospodarstvo društvo za Slovence priredi prih. nedeljo javen shod v Št. Ilju. — Nemški »šulverein« je zboroval na Mostiču. Seveda so krepko zabavljali »klerikalcem«.

Kranjsko. Deželni zbor je v soboto sklenil tokratno zasedanje. Važen je bil predlog Pfeiferjev, naj se v ljudskih šolah na kmetih uvede poldnevni poduk. Toda združeni slov. in nemški liberalci (že zopet skupaj!) so predlog brez utemeljevanja zavrgli. — V nedeljo je bil dobro obiskan shod katol. slov. delavskega društva v Ljubljani pri Ferlineu.

Primorsko. Goriški katoliški Slovenci se bojda hočejo združiti s konservativnimi Italijani; toda tega ne verjamemo. Ogenj in voda ne gresta skupaj. — Tržaški in isterski Lahoni hočejo pri prih. državnozbornih

volitvah pridobiti vseh pet mandatov. Slovani, pozor! — V Lovrani pri Opatiji so pri obč. volitvah zmagali Lahoni s kruto, turško silo.

Hrvaško. Hrvati nameravajo ustanoviti šolsko društvo sv. Cirila in Metodaj, da rešijo hrvaško deco v Medjimurji. Bog daj srečo! — V Zagrebu se bode ena ulica imenovala po Hedervaryju, ena pa po Madjaru Barossu. Žalostno!

Ogersko. V Budapešti bode sredi meseca avgusta shod vseh katoliških društev ogerskih. Dozdaj se je že nad 200 društev za ta shod oglasilo. — Srbi se vedno bolj približujejo krščanski ljudski stranki. Le vkup kristjani, na strah židovskih liberalcev! — Ono jutro so v postelji mrtvega našli poslanca grofa Štefana Sztaraja. Nekdo ga je skozi okno ustrelil iz maščevanja.

Galisko. Katoliški shod v Lvovu se je obnesel vrlo dobro. Prišlo je veliko odličnih Poljakov in Rusinov, ki so v lepi krščanski slogi mnogo koristnega sklenili, med drugim tudi to, da v kratkem začneta izhajata dva katoliška lista za delavce, eden v poljskem, drugi pa v rusinskem jeziku.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izrekli sožalje družbi rimskih gospa, v imenu katerih je šel grof Werszovec v Abesinijo po laške ujetnike, pa je potoma naglo umrl. — Papež podelijo letos čednostno rožo bolgarski kneginji Mariji Lujizi.

Italijansko. Na jesen pridejo v Rim ruski car, kralj srbski in kralj švedski. — Ker je vojni minister, ki je hotel vojaštvo znižati za 70tisoč mož, moral odstopiti, odstopilo je celo ministerstvo; vendar je Rudini zopet sestavil novo vlado.

Francosko. V soboto je poslanska zbornica sklenila zasedanje. Pri davčni preosnovi je komaj prišla do § 2, pa pri tem obtičala. Bržčas še mnogo let ostane sedanja davčna postava.

Belgijsko. V nedeljo so pri ožji volitvi za državni zbor vsepovsodi zmagali katoličani; nič ni pomagala zveza socialistov in liberalcev. Katoličani imajo, sedaj v zbornici 70 glasov večine. Te zmage se veselijo vsi pošteni kristjani po svetu.

Nemško. Novi državni zakonik bode cesar v kratkem potrdil. — V Nemčiji nimajo ednotne državne postave. Kako je ta res potrebna, kaže to, da so v nekaterih državnicah še sedaj delavska društva celo prepovedana.

Rusko. Vlada nujno želi, naj bi se ljudje nastanili na bogatem obrežju Murman ob Ledenem morju ter jim ponuja mnoge olajšave. Toda skoro vsi se bojé ondotne grozne zime.

Turško. Oni dan se je v glavnem mestu Krete, Kaneji, sešel deželni zbor. Krščanski poslanci opominjajo ljudstvo, naj zdaj neha z bojevanjem. Pa kaj se hoče, ko Turčini ne mirujejo! — Tudi Albanci se oglašajo za svoje pravice; vendar o kakem puntu v Albaniji še ni slišati.

Za poduk in kratek čas.

Poročila iz Rima.

(Piše Fr. Kovačič.)

(Dalje.)

V. Sv. Peter.

Od obeliska gremo naravnost proti cerkvi; 21 marmornih stopnic nas vodi v predvorje. S sv. strahom odgrnemo težko zagrinjalo in — stojimo v največjem svetišču na svetu. Človek se popolnoma izgubi v